

Senareläggning av premie- pensionens efterlevandeskydd före pensionstiden

---

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2001/02:49 Senareläggning av premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstiden.

I propositionen föreslås att starten för det efterlevandeskydd före pensionstid som finns inom ramen för premiepensionssystemet senareläggs ett år och att möjligheten att teckna sig för skyddet därmed inte skall öppnas förrän år 2003. Skälet härtill är att det föreligger stor osäkerhet beträffande skyddets ekonomiska hållbarhet och att denna fråga därför måste bli föremål för en djupare analys som kan läggas till grund för eventuella justeringar i reglernas utformning.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	4
Propositionen.....	4
Utskottets ställningstagande	5
Bilagor	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	6
2. Regeringens lagförslag	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Senareläggning av efterlevandeskydd

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Stockholm den 22 november 2001

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Bo Könberg (fp), Margit Gennser (m), Anita Jönsson (s), Ulla Hoffmann (v), Mariann Ytterberg (s), Lennart Klockare (s), Ronny Olander (s), Sven-Erik Sjöstrand (v), Birgitta Carlsson (c), Mona Berglund Nilsson (s), Margareta Cederfelt (m), Magda Ayoub (kd), Björn Leivik (m), Carl G Nilsson (m) och Désirée Pethrus Engström (kd).

Utskottets överväganden

Propositionen

Enligt regelverket för premiepensionssystemet har en premiepensionssparare möjlighet att under tiden före pensioneringen välja ett efterlevandeskydd för sin familj. Enligt gällande övergångsbestämmelser skall reglerna om detta skydd gälla fr.o.m. år 2002.

Enligt den nuvarande utformningen av reglerna för efterlevandeskyddet före pensionstid får detta tecknas utan föregående hälsokontroll. I syfte att begränsa risken för moturval gäller som huvudregel en karenstid om ett år från den enskildes ansökan innan efterlevandeskyddet börjar gälla. Vid dödsfall orsakat av en olycka gäller däremot inte någon karenstid. Det gäller inte heller någon karenstid om pensionsspararen ansöker om skyddet innan han eller hon fyllt 50 år och inom tre månader före ansökan ingått äktenskap eller fått ett barn. I båda dessa fall börjar skyddet att gälla från månadsskiftet efter ansökan. Vidare gäller att om en pensionssparare ansöker om efterlevandeskydd när han eller hon fyllt 50 år får sådant skydd meddelas endast efter en sådan familjehändelse som nyss angetts. Från denna begränsning i rätten för äldre personer att över huvud taget teckna efterlevandeskyddet görs emellertid i sin tur ett undantag. Detta innebär att under tiden januari–april 2002 får även de som fyllt 50 år vid ansökningstillfället meddelas skyddet utan en föregående familjehändelse.

I propositionen till den aktuella lagstiftningen har regeringen uttalat att om ett alltför stort moturval uppkommer får villkoren för skyddet senare omprövas. Med moturval menas att efterlevandeskyddet i första hand efterfrågas av sådana enskilda som löper stor risk att avlida i förtid, dvs. grupper av personer som har en högre genomsnittlig dödlighet än normalbefolkningen.

Premiepensionsmyndigheten (PPM) har enligt en skrivelse i augusti 2001 till regeringen gjort bedömningen att det föreligger en stor risk för att den nuvarande utformningen av reglerna kommer att leda till betydande underskott. Som anledning härtill anger PPM att det aktuella efterlevandeskyddet kan tecknas utan någon föregående hälsoprövning och att detta medför en uppenbar risk för att försäkringen kommer att drabbas av moturval. PPM pekar därvid på att det frivilliga s.k. familjeskydd som erbjuds inom ramen för Avtalspension SAF-LO, och som till sin konstruktion ligger mycket nära premiepensionens efterlevandeskydd med bl.a. tecknande utan föregående hälsoundersökning, har visat sig till följd av moturval medföra sådana förluster att avtalsparterna diskuterar att förändra eller avskaffa skyddet. PPM drar slutsatsen att det finns anledning att, innan reglerna börjar tillämpas, utreda om och i så fall på vilka villkor ett efterlevandeskydd före pensionstid bör erbjudas inom premiepensionssystemet.

Regeringen bedömer att det råder stor osäkerhet om den ekonomiska hållbarheten hos det aktuella efterlevandeskyddet i dess nuvarande utformning.

Regeringen anser därför att det finns tillräckliga skäl att vidta åtgärder. Emellertid saknas det i nuläget tillräckligt underlag för att närmare kunna ta ställning till vilka eventuella justeringar som behöver göras. Åtgärderna bör därför nu inskränkas till att starten för efterlevandeskyddet senareläggs i ett år. Som en följd av detta förslag bör också den ”extra” möjlighet för pensions-sparare som fyllt 50 år att gå in i efterlevandeskyddet när systemet startar flyttas fram till början av år 2003. Under den ytterligare tid som därmed ges avser regeringen att ta initiativ till en fördjupad analys av hur efterlevandeskyddet före pensionstid bör se ut. Det primära syftet med en sådan analys är att uppnå ett skydd som tillgodoser de intressen som låg bakom riksdagens tidigare beslut, men med en mindre grad av ekonomisk risk. Om det under uppskovstiden visar sig möjligt att låta nya regler börja tillämpas redan före år 2003 kan regeringen komma att föreslå ett sådant tidigareläggande av en modifierad lösning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som konstaterar att regeringens förslag inte har föranlett någon motion, tillstyrker propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:49 Senareläggning av premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstiden har regeringen (Finansdepartementet) föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Lagförslaget återfinns som *bilaga 2* till betänkandet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*25 §¹

Bestämmelserna i 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§ samt 12 kap. 4–8 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall inte tillämpas före år 2002 i fråga om premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 § samma lag.

Föreskrifterna i 10 kap. 1 § andra stycket samma lag skall inte tillämpas i fråga om ansökningar som kommer in till myndigheten före den 1 maj 2002.

Bestämmelserna i 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§ samt 12 kap. 4–8 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall inte tillämpas före år 2003 i fråga om premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 § samma lag.

Föreskrifterna i 10 kap. 1 § andra stycket samma lag skall inte tillämpas i fråga om ansökningar som kommer in till myndigheten före den 1 maj 2003.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

¹ Senaste lydelse 1999:392.